

מדינת ישראל, משרד הבריאות

חוזר מינהל הסיעוד

18/6/2008

תאריך

74

מס'

איתור מסוכנות לנפילות בקרב אנשים מעל גיל 65

נושא:

נפילות מהוות את אחת מבעיות הבריאות הקשות ביותר בקרב אנשים מגיל 65 ומעלה. כ- 30% מאוכלוסית המבוגרים נופלים לפחות פעם בשנה וכ- 5% מהנפילות מצריכות הפניה, טיפול ואישפוז בביה"ח.

החוזר מקבע את חובתה וסמכותה של האחות המוסמכת לאתר מסוכנות לנפילות במסגרת איסוף נתונים ראשוני בקרב אנשים מעל גיל 65. באחריותה לבנות תוכנית מניעה והתערבות, לרבות הפניה לגורם מטפל נוסף.

איתור וזיהוי מוקדם יתרמו לצמצום התופעה ולשיפור באיכות חייה של האוכלוסיה המתבגרת בישראל.

לוט: הנחיה.

ב ב כ ה

דר' שושנה ריב"א
אחות ראשית ארצית
וראש מינהל הסיעוד

העתק: פרופ' א. ישראלי, המנכ"ל
ד"ר ב. לב, משנה למנכ"ל
ד"ר ח. לוי, ראש מינהל רפואה

NDint-74

הנחיות

הנחיה -
רף המבטיח איכות
מינימלית

מס' ההנחיה: 0108-המ-6

שם ההנחיה:

איתור מסוכנות לנפילות בקרב אנשים מעל גיל 65

תחום: תפקוד מקצועי	מחלקה: הנחיות מקצועיות
עיקרי ההנחיה: אחות מוסמכת תאתר מסוכנות לנפילות, במסגרת איסוף נתונים ראשוני, בקרב אנשים מגיל 65 ומעלה, תקבע את ההתערבות לרבות הפניה להמשך טיפול. אוכלוסיית יעד: אחיות מוסמכות באישפוז ובקהילה	
אחריות ליישום: אחיות ראשיות	
תאריך פרסום: 18.6.2008	תאריך החלה: 1.1.2009
חתימה: ד"ר שושנה ריב"א אחות ראשית ארצית וראש מינהל הסיעוד	

תחומים:

- 1- בחינות
- 2- תקציב
- 3- בקרה
- 4- הכשרה והשתלמויות
- 5- רישום ורישוי
- 6- תפקוד מקצועי
- 7- קישורים למנכ"ל
- 8- קישורים למינהל הרפואה

רקע:

נפילות מהוות את אחת מבעיות הבריאות השכיחות והקשות ביותר בקרב אנשים מגיל 65 ומעלה. כ- 30% מאוכלוסיה זו, נופלים לפחות פעם בשנה. כ- 5% מכלל הנפילות גורמות לחבלות קשות המצריכות הפניה וטיפול בבית חולים^{1,2}. הנפילות מפחיתות את עצמאותו ותפקודו של הזקן וגורמות לירידה ניכרת באיכות חייו.

אחת ההגדרות לנפילה מתארת נפילה כירידה שלא בכוונה ממקום גבוה למקום נמוך³. גורמי הנפילה הם רבים ומגוונים וקשורים ל: שינויים נורמטיביים המתרחשים בגופו של הזקן, פעילותו, והסביבה בה הוא חי. הגורמים לנפילות ניתנים לאיבחון וזיהוי מוקדם על ידי אחיות מוסמכות באישפוז ובקהילה. איתור וזיהוי מוקדם של אוכלוסיה זו, הדרכתה למניעת נפילות כמו גם הפניתה לאבחון וטיפול לגורמים רלוונטים, יתרמו לצימצום התופעה ולשיפור באיכות חייו של הזקן.

הנחיה זו מחייבת ביצוע אומדן לאנשים מעל גיל 65. יחד עם זאת, ממולץ לבצע אומדן לאנשים מתחת לגיל 65 להם גורמי סיכון לנפילות כתוצאה ממחלות רקע שונות.

1. Gillespie, L. (2004) Preventing falls in elderly people. BMJ. ;328:653-654.
2. Tinetti, M.E (2003) Preventing falls in elderly persons. NEGM. vol 348:42-49.
3. Al-Faisal, W. (2006) Falls prevention for older persons. WHO eastern Mediterranean regional review, October. 1-5

יחידות:

- פמ - פיתוח מקצועי
- המ - הנחיות מקצועיות
- הס - הסמכה
- בח - בחינות
- נכ - ניהול כספים
- מנ - מנהל

הנחיות

פירוט ההנחיה:

1. אחריות וסמכות:
בסמכות האחות המוסמכת לאתר מסוכנות לנפילות במבוגר מעל גיל 65.
באחריותה לבנות תוכנית מניעה והתערבות, לרבות הפניה לגורם מטפל נוסף.
2. עקרונות לקביעת רמת המסוכנות:
עיתוי וביצוע האומדן:
 - האחות המוסמכת תבצע אומדן:
 - לכל מבוגר מעל לגיל 65. האומדן יתבצע במסגרת איסוף הנתונים הראשוני ולא יאוחר מ- 24 שעות ראשונות לאשפוז.
- 2.2 מאפייני כלי האומדן:
כלי מובנה מסווג ל- 2 רמות:
0 = אין מסוכנות 1 = מסוכנות לנפילות
הכלי יכלול התייחסות ל:
 - ניידות
 - גורמי סיכון לנפילות (כגון: לחץ דם, טיפול תרופתי, פגיעה בראיה, בעיות נוירולוגיות, מחלות רקע)
 - מצב הכרה / נפשי
 - נפילות בעבר
 - תזונה ושתייה
 - אי שליטה על סוגרים
 - מאפייני סביבת האשפוז/ המגורים
3. עקרונות ההתערבות:
כל מטופל שנמצא בסיכון לנפילות, יופנה במידת הצורך על ידי האחות המוסמכת לרופא משפחה/ רופא מטפל.
לכל מטופל שנמצא בסיכון לנפילות, תבנה תוכנית הדרכה. תוכנית הדרכה תבנה גם לבני משפחתו.
תוכנית ההדרכה למניעת נפילות תקבע על ידי האחות המוסמכת בשיתוף עם גורמים רלוונטיים ובהתייחס לגורמי הסיכון, ותכלול לפחות:
 - הדרכה למניעת נפילות בבית ומחוץ לבית ובמחלקות האשפוז
 - הדרכה לשימוש באבזרי עזר
4. תיעוד:
תיעוד רמת המסוכנות וההתערבות יהוו חלק מרשומת המטופל, לרבות התערבויות של אנשי מקצוע אחרים.
התיעוד יאושר בחתימת האחות, הכוללת: שם פרטי, שם משפחה וחתימת אחות.

הנחיות

רשימת תפוצה:

צוות מינהל הסיעוד
מפקחות ארציות אחראיות תחום סיעוד במשרד הבריאות.
מפקחות מחוזיות ונפתיות לשכות בריאות.
מנהלות סיעוד בת"ח כלליים
מנהלות סיעוד בת"ח גריאטריים
מנהלות סיעוד בת"ח פסיכיאטרים
מנהלות סיעוד בתי אבות
אחיות ראשיות קופות חולים
ראשי חוג לסיעוד
מנהלות בת"ס לסיעוד